

2. Рекомендувати спеціалістам свинарських підприємств спрямовувати свої зусилля і не лише на підтримання здоров'я на оптимальному рівні, а ще й на створення, таких умов вирощування свиней, за яких забезпечується максимальна реалізація їх генетичного потенціалу.

Перспективи подальших досліджень. Ураховуючи теоретичне і практичне значення висвітленої проблеми, є доцільним у подальшій розробці нових технологічних і селекційних способів та прийомів підвищення адаптації свиней.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Біологія свиней: підручник / В.О. Іванов, В.М.Волощук. — К.: ВЦ НУБіП України, 2009. — 334 с.
2. Степанов В.И., Михайлов Н.В. Свиноводство и технология производства свинины/ В.И.Степанов, Н.В.Михайлов—М.: Агропромиздат, 1991- 240 с.
3. Свинарство і технологія виробництва свинини: Підручник/ В.І.Герасимов, В.П.Рибалко, Л.М.Цицюрський та ін. — К.: Урожай, 1996. — 352 с.
4. Коновалов І.В. Адаптаційні та продуктивні якості свиней породи ландрас в умовах промислової технології: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.02.04 «Технол. вироб. прод. твар.» / І.В Коновалов. — Миколаїв, 2012. — 18 с.
5. <http://agriculture.by>.
6. <http://referatplus.ru>.

УДК. 636.2.034.061.082

РОЗВИТОК ЛІНІЙНИХ ПРОМІРІВ ХУДОБИ РІЗНИХ ПОРІД МОЛОЧНОГО НАПРЯМУ ПРОДУКТИВНОСТІ

Каратєєва О.І. - аспірантка, Миколаївський ДАУ

Постановка проблеми. На всіх етапах розвитку суспільства головним є забезпечення населення високоякісними та повноцінними продуктами харчування. Це можливо при вирішенні ряду питань щодо збільшення обсягів виробництва усіх видів тваринницької продукції. А як відомо, тільки здорові, добре розвинуті тварини здатні давати максимум продукції за оптимальних умов для тривалого їх використання [6]. Корова молочного напрямку продуктивності спроможна продукувати високі надой протягом тривалого часу, якщо має специфічну будову, притаманну коровам молочного типу [5].

Стан вивчення проблеми. Вагоме місце в цьому аспекті займає цілеспрямована селекційно-племінна робота з удосконалення племінних та продуктивних якостей тварин. З її допомогою створюються такі тварини, які в певних умовах годівлі та утримання спроможні давати якісну і дешеву продукцію [3]. Серед показників, що характеризують продуктивні якості високопродуктивних тварин, важливе значення надається типові тварин. Особливості будови тіла тварин визначають його тип, що вказує на мету їх використання [1, 2]. Тому

неймовірно зростає значення оцінки екстер'єру і конституції тварин, підвищуються до них вимоги з боку селекційно-племінної роботи.

Завдання і методика дослідження. Зважаючи на значущість типу будови тіла тварин, як з боку селекції, так і технологічного призначення, нами був проведений порівняльний аналіз основних лінійних промірів будови тіла худоби основних південних порід України. Досліджено лінійні проміри повновікових корів, характерних для південного регіону України ($n=180$): червоної степової (ЧС; $n=88$), української чорно-рябої молочної (УЧРМ; $n=52$), української червоної молочної (УЧМ; $n=49$), що належать двом провідним господарствам Миколаївської області: перші дві – ДП ПР «Степовий», а остання ПСПП «Козирське». Дані стада молочної худоби знаходяться в однакових умовах годівлі та утримання, вирощування молодняку і догляду за тваринами. За допомогою мірної палиці, циркуля та мірної стрічки брали основні лінійні проміри екстер'єру: висоту в холці, косу довжину тулуба, глибину грудей, ширину грудей, обхват грудей, обхват п'ястка та ширину заду в маклоках, які визначають екстер'єрні особливості і загальний розвиток тварини. Біометричну обробку даних здійснено за методикою Н.А. Плохинського на ПЕОМ за допомогою програм MSOffice. В якості контрольної групи було взято середні дані по трьох породах [3].

Результати досліджень. Розрахунки ступеня розвитку лінійних габаритів тварин дозволяють відмітити, що всі вони знаходяться в межах стандартів, а корови всіх трьох порід характеризуються добре розвиненим пропорційним тулубом, притаманним худобі молочного напрямку продуктивності. Так, за висотою в холці спостерігається вірогідна різниця на користь УЧМ породи – $135,0 \pm 0,3$ см, що на $4,0 \pm 0,4$ см вище за значення контрольної групи – $130,0 \pm 0,3$ см. Показники від лінії верху корови до землі у представниць ЧС та УЧРМ порід суттєвої різниці між собою не мають, але вірогідно поступаються контрольним тваринам на $-2,0 \pm 0,5$ та $-1,0 \pm 0,4$ см і становлять: $129,0 \pm 0,4$ і $130,0 \pm 0,3$ см, відповідно. Тож аборигенна худоба за даною ознакою поступається двом новоствореним українським породам, що, на нашу думку пов'язано з використанням імпоротної худоби при селекції у генотипах двох нових порід

Коса довжина тулуба краще розвинена у представниць ЧС породи ($156,0 \pm 0,7$ см), що на $2,0 \pm 0,8$ см більше за середні значення ($P > 0,95$). Ровесниці УЧМ достовірно поступаються контрольній худобі на $4,0 \pm 0,5$ см і їх показники даної ознаки мають найменші значення $150,0 \pm 0,3$ см (табл.1).

Коса довжина тулуба у корів УЧРМ породи становить $155,0 \pm 0,3$ см ($P > 0,95$), що на $1,0 \pm 0,5$ см вище за дані контрольної групи.

Глибина грудей у представниць УЧМ породи дорівнює $74,0 \pm 0,2$ см, а найменші її значення характерні коровам ЧС групи корів: $67,0 \pm 0,4$ см, що на $4,0 \pm 0,4$ см та $-3,0 \pm 0,5$ см відповідно, достовірно відрізняються від контрольних значень. Корови УЧРМ породи мають значення глибини грудей в $72,0 \pm 0,5$ см, що також вище за показники як контрольної групи тварин, так і представниць ЧС породи вищим рівнем достовірності.

Ширина грудей – промір, який також характеризує горизонтальний розмір тулуба тварини, і вищі його значення спостерігаються у худоби УЧРМ породи ($46,0 \pm 0,3$ см), що на $1,0 \pm 0,4$ см більше, ніж у середньому по досліджених групах ($P > 0,95$). Також достовірна різниця на $-3,0 \pm 0,5$ см відмічаються між УЧМ

породою та контрольною групою на користь останньої. Однакові значення ширини грудей характерні для ровесниць ЧС породи та контрольної групи тварин – $45,0 \pm 0,35$ см.

Таблиця 1 – Лінійні проміри (см) корів різних порід в умовах півдня України

Порода	n	Рівень розвитку ознаки та її мінливість і вірогідність				
		$\bar{X} \pm Sx$	σ	$C_v, \%$	$d \pm Sd$	td
висота в холці, см						
ЧС	88	129,0±0,4	4,0	2,8	-2,0±0,5	4,0***
УЧМ	49	135,0±0,3	2,0	1,6	4,0±0,4	10,0***
УЧРМ	52	130,0±0,3	2,0	1,6	-1,0±0,4	2,5*
У середньому	189	131,0±0,3	3,0	2,3	x	x
коса довжина тулуба, см						
ЧС	88	156,0±0,7	7,0	4,4	2,0±0,8	2,5*
УЧМ	49	150,0±0,3	2,0	1,6	-4,0±0,5	8,0***
УЧРМ	52	155,0±0,3	2,0	1,6	1,0±0,5	2,0*
У середньому	189	154,0±0,4	5,0	3,5	x	x
глибина грудей, см						
ЧС	88	67,0±0,4	3,0	5,0	-3,0±0,5	6,0**
УЧМ	49	74,0±0,2	2,0	2,3	4,0±0,4	10,0***
УЧРМ	52	72,0±0,5	3,0	4,6	2,0±0,6	3,3***
У середньому	189	70,0±0,3	3,5	4,8	x	x
ширина грудей, см						
ЧС	88	45,0±0,4	4,0	8,7	0	0
УЧМ	49	42,0±0,2	2,0	4,0	-3,0±0,5	6,0***
УЧРМ	52	46,0±0,3	3,0	5,4	1,0±0,4	2,5*
У середньому	189	45,0±0,3	4,0	7,9	x	x
обхват грудей, см						
ЧС	88	181,0±0,7	7,0	3,9	-7,0±1,0	7,0***
УЧМ	49	200,0±0,2	2,0	0,9	12,0±0,7	17,1***
УЧРМ	52	189,0±0,6	4,0	2,3	1,0±0,9	1,1
У середньому	189	188,0±0,7	5,8	4,9	x	x
обхват п'ястка, см						
ЧС	88	19,0±0,1	1,0	7,2	0	0
УЧМ	49	19,1±0,1	1,0	4,7	0,1±0,1	1,0
УЧРМ	52	20,0±0,1	1,0	5,7	1,0±0,1	10,0***
У середньому	189	19,0±0,1	1,0	6,3	x	x
ширина в маклоках, см						
ЧС	88	53,0±0,3	3,0	5,3	-1,0±0,4	2,5*
УЧМ	49	58,0±0,2	2,0	3,0	4,0±0,3	13,3***
УЧРМ	52	52,0±0,3	3,0	4,8	-2,0±0,4	5,0***
У середньому	189	54,0±0,2	3,0	6,2	x	x

Тенденція обхвату грудей за лопатками ідентична показникам глибини грудей, тобто в розрізі порід мають схожі значення: краще розвинена у УЧМ та УЧРМ порід на користь першої і найменші її показники характерні ЧС ко-ровам на рівні третього ступеня достовірності.

Ступінь розвитку обхвату п'ястка худоби на рівні $20,0 \pm 0,1$ см у корів УЧРМ породи, що на $1,0 \pm 0,1$ см більше за контрольні значення ($P > 0,999$). В інших двох групах корів істотної різниці не виявлено, і їх значення обхвату в самому тонкому місці п'ясної кістки становлять у ЧС – $19,0 \pm 0,1$ см і УЧМ – $19,1 \pm 0,1$ см.

Більшою шириною заду в маклоках характеризується стадо УЧМ корів – $58,0 \pm 0,2$ см з високою достовірною різницею від підконтрольних корів на $4,0 \pm 0,3$ см, у яких цей показник становить – $54,0 \pm 0,2$ см. Ширина заду в маклоках ЧС породи знаходиться в межах: $53,0 \pm 0,3$ см, а в УЧРМ – $52,0 \pm 0,3$ см, які достовірно поступаються коровам контрольної групи ($-1,0 \pm 0,4$ та $-2,0 \pm 0,4$ см відповідно).

Критерії вірогідності різниці за Стюдентом вказують, що розбіжності за зазначеними показниками між тваринами різних генотипів найбільш виражені у корів, подібних за своєю спадковою структурою – УЧМ та ЧС, що побічно вказує на їх генетичну спорідненість порівняно з іншою українською породою.

Проведені нами дослідження співвідносної мінливості ознак свідчать, що у корів ЧС породи спостерігається невисока позитивна пряма кореляція, хоч і невірогідна, між надоем за вищу лактацію та глибиною грудей і обхватом п'ястка – $0,04 \pm 0,14$ і $0,22 \pm 0,12$ відповідно; між іншими лінійними промірами екстер'єру і молочністю таких зв'язків не виявлено (табл. 2).

У ровесниць УЧМ породи виявлена чітка позитивна співвідносна мінливість майже за всіма лінійними промірами екстер'єру і надоем, окрім обхвату грудей, і ці зв'язки коливаються в межах $0,04 \pm 0,14$... $0,20 \pm 0,14$.

Таблиця 2 – Співвідносна мінливість лінійних промірів з показниками молочної продуктивності за надоем по вищій лактації

Ознаки співвідносної мінливості	ЧС			УЧМ			УЧРМ		
	<i>n</i>	<i>r±Sr</i>	<i>t</i>	<i>n</i>	<i>r±Sr</i>	<i>t</i>	<i>n</i>	<i>r±Sr</i>	<i>t</i>
ВХ – надій	88	$-0,30 \pm 0,15$	$2,0^*$	49	$0,09 \pm 0,14$	0,6	52	$0,01 \pm 0,13$	0,1
КДТ – надій	88	$-0,17 \pm 0,12$	1,4	49	$0,19 \pm 0,14$	1,4	52	$-0,05 \pm 0,12$	0,4
ГГ – надій	88	$0,04 \pm 0,14$	0,3	49	$0,06 \pm 0,14$	0,4	52	$-0,08 \pm 0,14$	0,6
ШГ – надій	88	$-0,05 \pm 0,14$	0,4	49	$0,20 \pm 0,14$	0,1	52	$-0,05 \pm 0,12$	0,4
ОГ – надій	88	$-0,10 \pm 0,13$	0,8	49	$-0,02 \pm 0,14$	0,1	52	$0,003 \pm 0,14$	0,2
ОП – надій	88	$0,22 \pm 0,12$	1,8	49	$0,04 \pm 0,14$	0,3	52	$0,08 \pm 0,14$	0,6
ШМ – надій	88	$-0,12 \pm 0,14$	0,9	49	$0,09 \pm 0,14$	0,6	52	$-0,02 \pm 0,4$	0,1

Серед представниць УЧРМ відмічається як позитивна, так і негативна кореляція між кількістю надоеного молока і екстер'єрними промірами, а саме: висота в холці, обхват грудей і обхват п'ястка з надоем мають не тісні позитивні зв'язки – $0,01 \pm 0,13$; $0,003 \pm 0,14$ і $0,08 \pm 0,14$ відповідно, а негативна співвідносна мінливість характерна для косої довжини тулуба – $-0,05 \pm 0,12$; глибини грудей – $-0,08 \pm 0,14$; ширини грудей – $-0,05 \pm 0,12$ і ширини в маклоках – $-0,02 \pm 0,4$.

Висновки та пропозиції: У ході проведених розрахунків було встановлено:

1. За більшістю лінійних промірів дві українські новостворені породи переважають аборигенну червону степову худобу завдяки кращому світовому

генофонду, який був задіяний у їх створенні, що супроводжувалося зростанням екстер'єрних промірів тулуба в бік новостворених порід.

2. Встановлена позитивна тенденція співвідносної мінливості надою і лінійних промірів у корів УЧМ породи, а наявність невисоких негативних зв'язків у двох інших порід між згаданими ознаками свідчить про їх нестійкість і дає підстави для подальшого удосконалення худоби за цією господарсько-корисною ознакою.

Перспектива подальших досліджень. У подальшому ми плануємо продовжувати відбір тварин у даних стадах за екстер'єрно-конституціональними особливостями для їх консолідації та удосконалення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Екстер'єр молочних корів : перспективи оцінки і селекції / [Й.З. Сірацький, Я.Н. Данилків, О.М. Данилків та інш.]. – К. : Науковий світ, 2001. – 146 с.
2. Пелехатий М.С. Екстер'єрно-конституціональні особливості корів різних генотипів новостворених українських молочних порід / М.С. Пелехатий, Т.І. Ковальчук // Вісник аграрної науки. – К. – 2006, № 6. – С.45-51.
3. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии / Н.А. Плохинский. – М. : Колос, 1969. – 256 с.
4. Програма селекції бурої молочної породи на 2003-2012 роки. – К. : ТЗОВ «Атмосфера», 2003. – 52 с.
5. Dekker J.C.M. at all.-
Relationchipsbetween siregenetic evaluationsfor conformationand functionalherdperformance of daughters / Dekkers J.C.M., Jairath L.K., Lawrence B.H.//DairySci. 1994,-v. 77.-N3, - P. 844 -835.
6. Rakhmatulina N.R. Evaluationof BullSiresontheBasisof a Setof Traitswith Considerationof the Abilityof TheirDaughtersto YieldMoreMilk / P.N. Prokhorenko, J.G. Loginov, N.R. Rakhmatulina, A.M.Ulimbachev // RussianAgriculturalSciences, 2009. - vol. 35. - № 1. - P. 50-52.

УДК 636.4:619

ТЕРМОРЕГУЛЯЦІЯ ОРГАНІЗМУ СВИНЕЙ ІМПОРТНОЇ ПОПУЛЯЦІЇ У ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Кислинська А.І. – аспірант, Миколаївський ДАУ

Постановка проблеми. Для промислового тваринництва важливо проводити відбір тварин, які швидко адаптуються до нових умов, мають високу стійкість до захворювань та стресових навантажень[1].

У період акліматизації велике значення має вплив температури навколишнього середовища на організм тварин, тому що свині відносяться до тварин, які мало потіють і високі температури повітря переносять гірше, ніж низькі. Свині пристосовуються до високих температур зниженням теплопродукції і